

EUs klimapolitikk og
konsekvensene den
har for Norge

Kvotepliktig sektor

(Ta ut 43 % av kvotene innen 2030, relativt til 2005)

Ikke-kvotepliktig sektor

(Landene kutter mellom 0–40 % utslipp)

Skog og arealbruk

(Netto nullutslipp relativt til referanseperiode)

50–55 % kutt i EUs utslipp i 2030, relativt til 1990

EUs klimapolitikk er delt inn i tre søyler

1. Kvotepliktig sektor

- Omfatter omtrent halvparten av EUs (og Norges) utslipp
- Industriaktører, petroleumssektoren og innenlandske flyselskaper må kjøpe kvoter for utslippene sine
- EU vil ta ut 43 % av kvotene innen 2030 (relativt til 2005)

Utfordringer med kvotesystemet

- Lav kvotepris har paralyisert Europas klimapolitikk siden finanskrisen gjennom å gjøre det for billig å forurense
- Systemet har bundet land som ønsker å være mer ambisiøse enn EU

2. Ikke-kvotepliktig sektor

Landene setter egne klimamål men kan kutte utenlands i stedet

- Man kan kjøpe AEA-enheter fra andre land
- Overføre klimakvoter til ikke-kvotepliktig sektor
- Overføre utslippstillatelser mellom søyle 2 og 3

3. Skog og arealbruk

- Mål: Hvert land skal ha netto-nullopptak av karbon i arealer
- Utslipp telles i det skogen hogges – ikke i det den brukes

Fleksibilitetsmekanismer:

- Også her kan man betale land for å binde karbon for deg
- Eventuelt overføre utslippsenheter til/fra ikke-kvotepliktig sektor

The European Green Deal

von der Leyen Commission

#EUGreenDeal

Kommer EUs «Green Deal»
til å kutte utslipp?

Kjerneområder:

- Jordbruk
- Energi
- Mobilitet

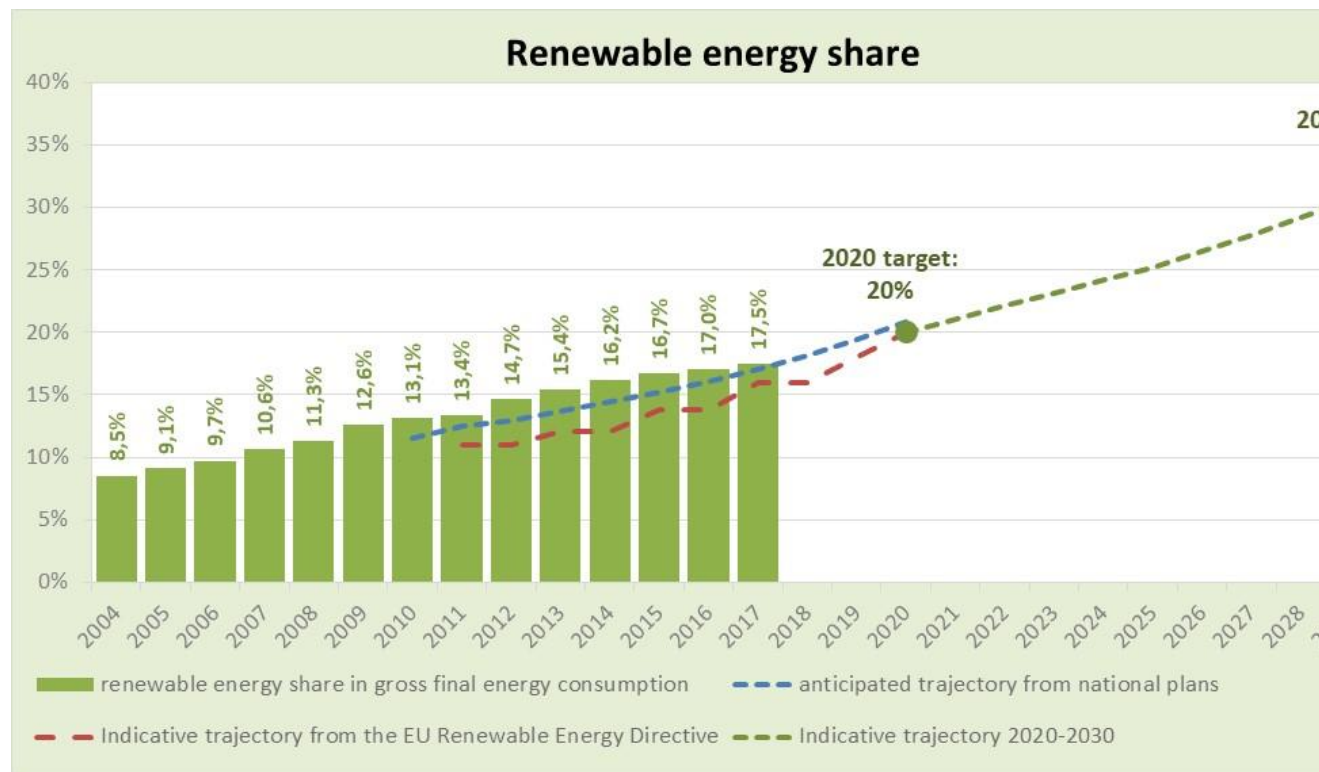
Jordbruk

Jord til bord- og biomangfoldsstrategien skal gjøre EUs jordbruk mer som det norske:

- Halvering av farlige kjemiske plantevernmidler innen 2030
- Bruken av kunstgjødsel skal ned med 20 % innen 2030
- Halvering av antibiotikabruken for husdyr og oppdrett innen 2030
- 25 % av landbruksarealet skal være økologisk innen 2030

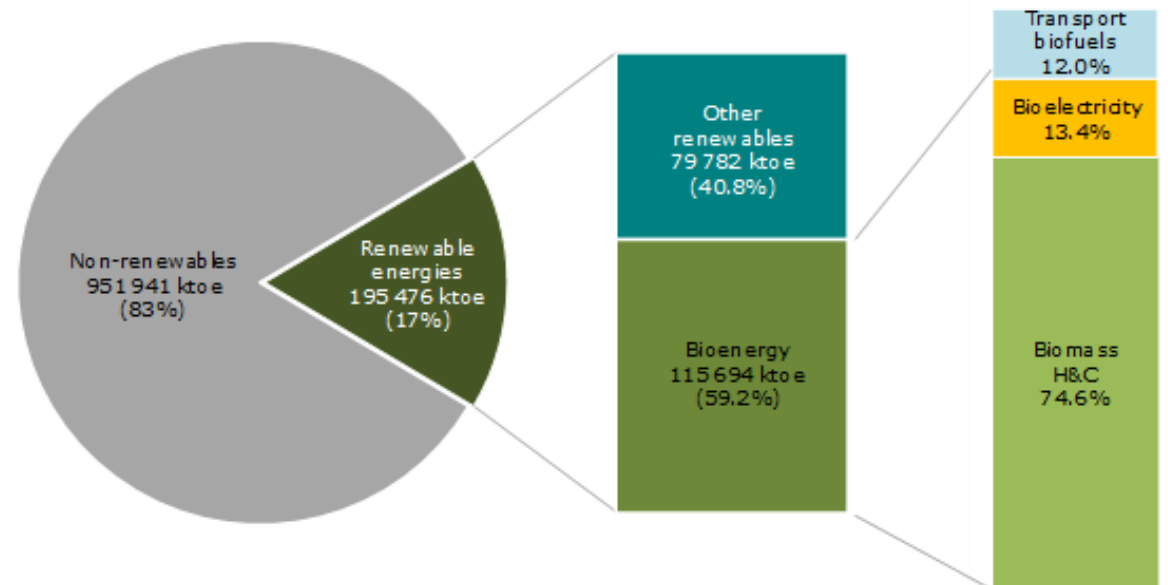
Energi

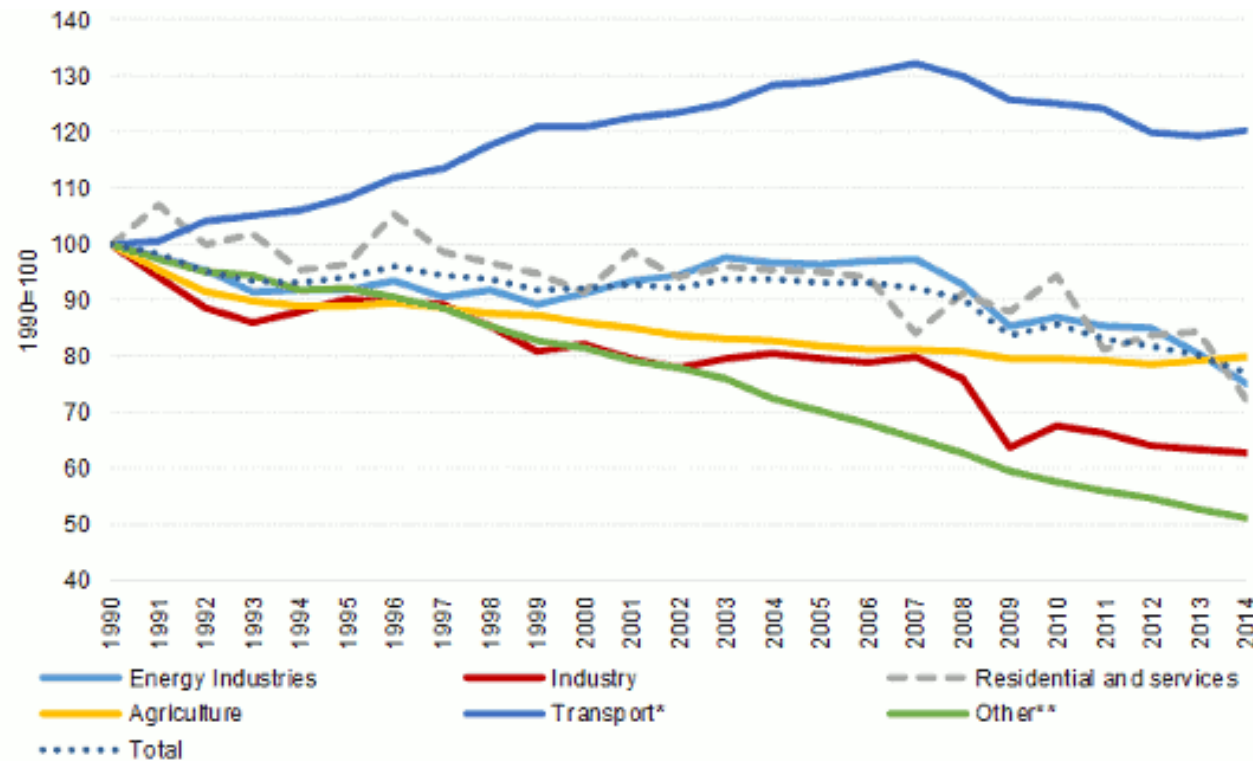
Mål:

- Mer fornybar energi
- Mer kraftutveksling

Kull og atomkraft byttes ut med bioenergi

Mobilitet

- Fellesmarkedet øker transportutslippene
- Norge har 23 ganger flere el-biler pr person enn EU
- Vei tar over for båt og bane

Er EUs indre marked bra for klima?

I tillegg til økte transportutslipp legger det indre markedet et press på miljøstandarder

Eksempler:

- EU-land kan ikke sette høyere krav til bruk av sprøytemidler
- De kan ikke begrense farge- og søtningsstoffer i matvarer
- Norge kan ikke fase ut miljøgiften PEAS
- Vi kan ikke fase ut palmeolje i biodrivstoff

Er det bra for klima at saksfeltet flyttes opp på EU-nivå?

- Sterkere lobbyinteresser i EU enn i de enkelte statene

Det kommer næringsinteresser til gode, på bekostning av miljøorganisasjoner

- Nærhet til klimapolitikken kan i seg selv gi mer oppslutning om klima

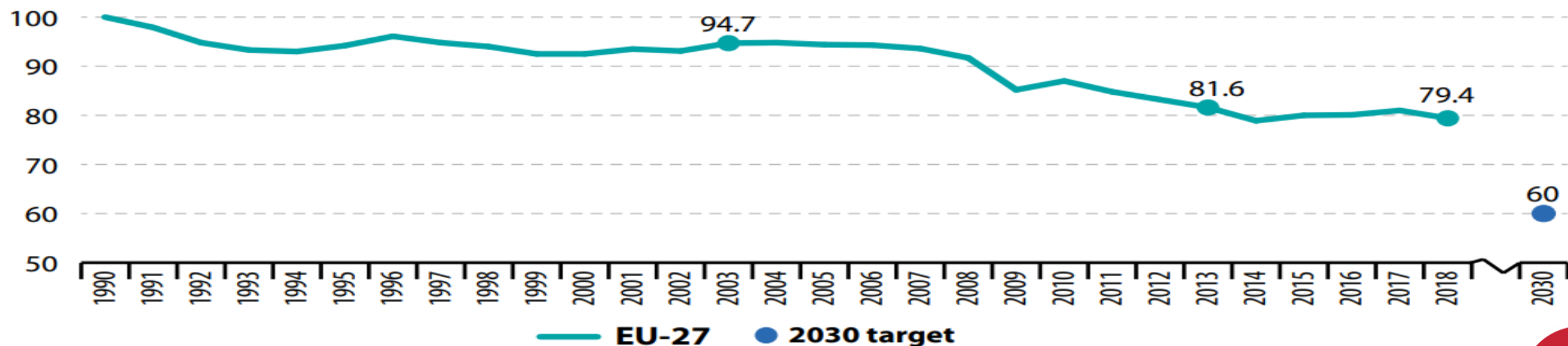

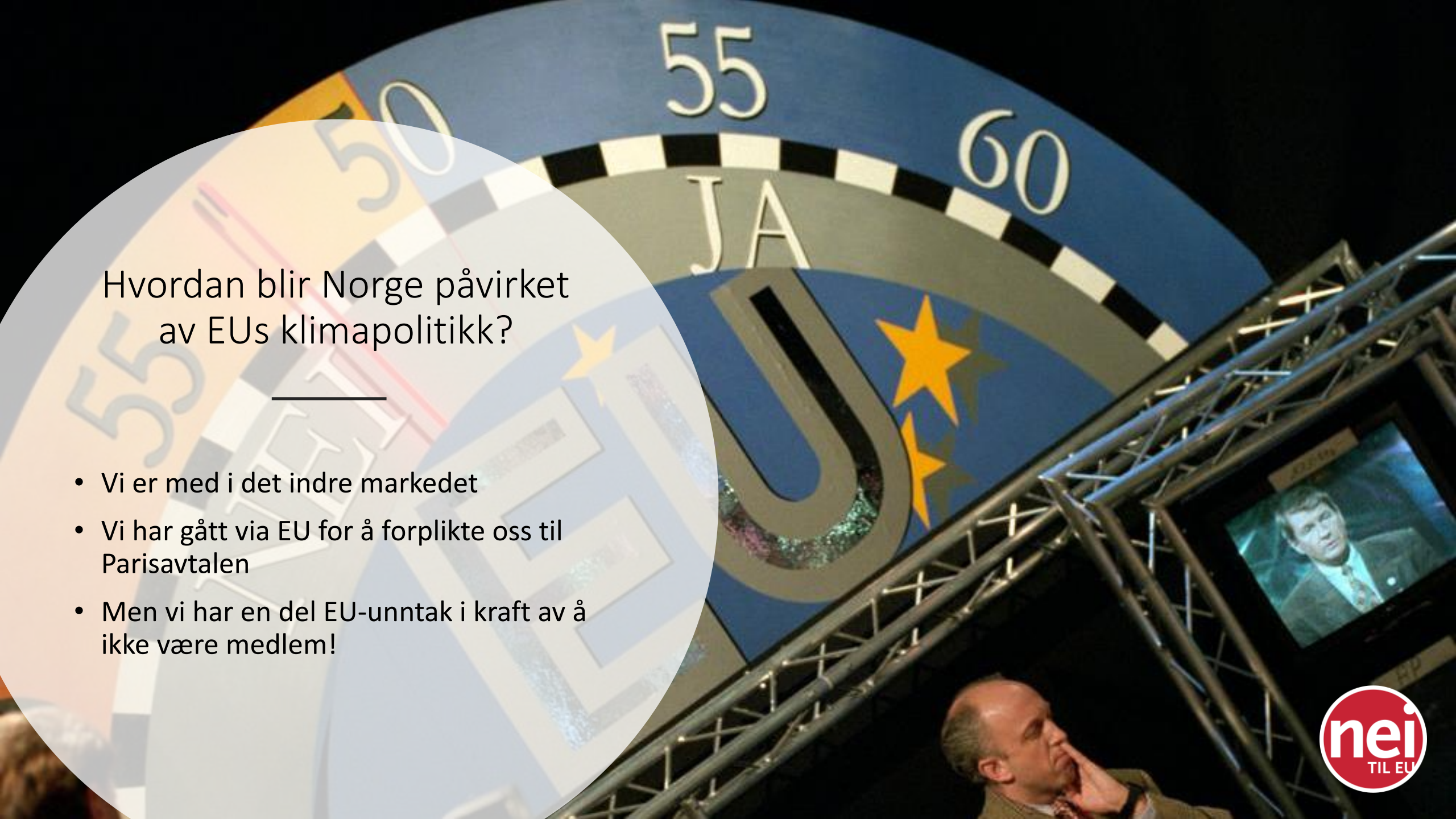
Overordnet: EU er ikke i rute mot 2030

EU aggregate	Period	Growth rate	
		Observed	To meet target
EU-27	2003–2018	– 1.2 % per year	– 1.7 % per year
EU-27	2013–2018	– 0.5 % per year	– 1.8 % per year

Source: EEA, Eurostat (online data code: [sdg_13_10](#))

(index 1990 = 100)

Hvordan blir Norge påvirket av EUs klimapolitikk?

- Vi er med i det indre markedet
- Vi har gått via EU for å forplikte oss til Parisavtalen
- Men vi har en del EU-unntak i kraft av å ikke være medlem!

Norge har 6 klimarelevante unntak som ville opphørt om vi ble EU-medlem:

- Egen landbrukspolitik
 - Egen fiskeriforvaltning
 - Fri stemme i internasjonale klimaforhandlinger
 - Egen pengepolitikk
 - Reservasjonsrett
 - Fravær av stemmerett i EUs beslutningsorganer
-
- Det finnes ikke klimaargumenter for et norsk EU-medlemskap

Mer import gir økte utslipp

NRF gir både melk og kjøtt

Norsk husdyrhold slipper ut mindre CO2 enn andre lands produksjon

Mer småskalalandbruk er bedre for biomangfold

Selvforsyning gir mindre transportutslipp

Fiskeriforvaltning

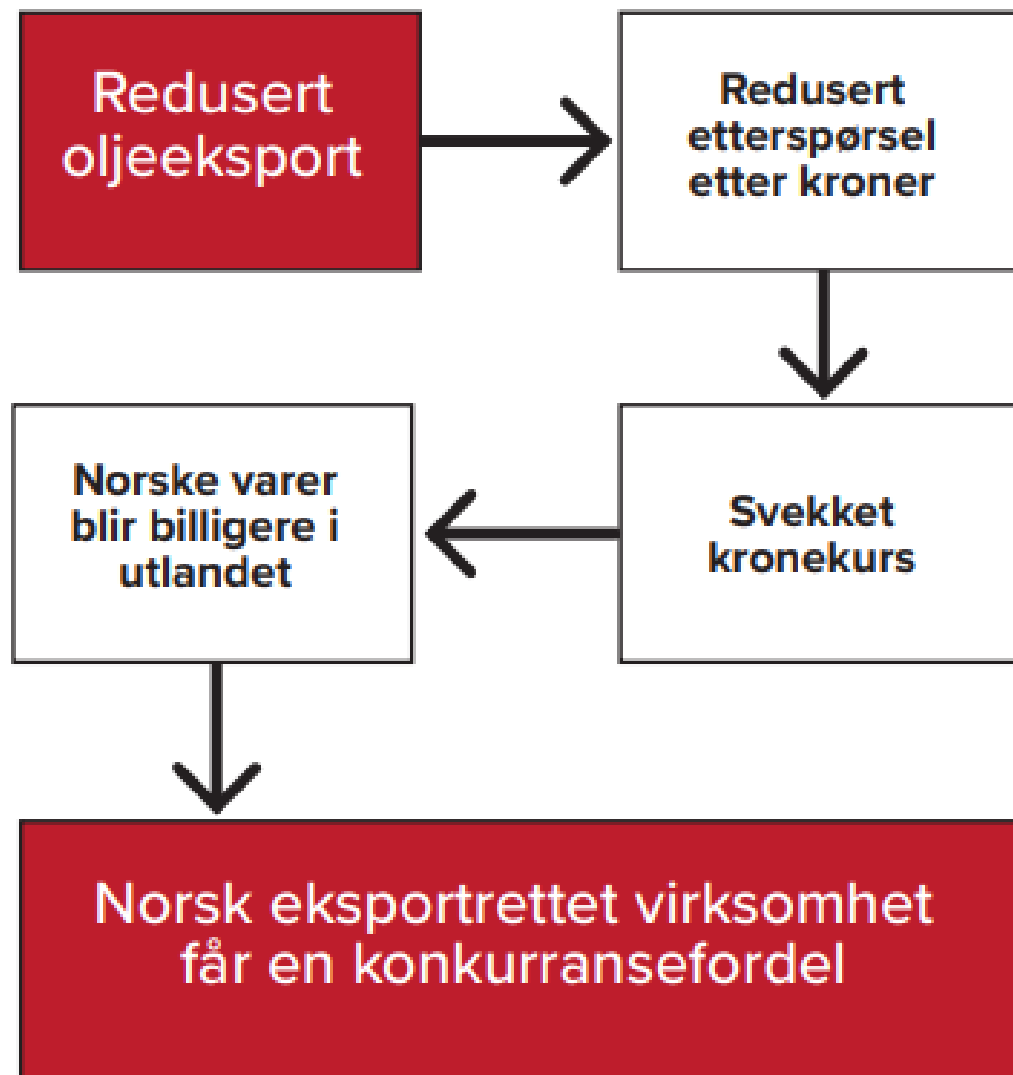
- EU har hatt bærekraftutfordringer helt siden landene ble tvunget til å gi hverandre adgang til hverandres fiskeriressurser
- Til sammenligning har Norge den største fiskebestanden på 50 år

Fri stemme i globale klimaforhandlinger

- Som EU-medlem ville Norge forhandlet som en del av EU-blokken under internasjonale klimaforhandlinger
- Utenfor EU kan vi foreslå ambisiøse globale klimatiltak

Pengepolitikk

- Egen valuta gjør klimaomstillingen lettere

Reservasjonsrett

- Vi har en reservasjonsrett! Å verne om miljøhensyn har ofte vært en begrunnelse for å (prøve å) bruke den.

Eksempler:

- Konsesjonsdirektivet (1995),
Emballasjedirektivet (1996),
Jernbanedirektivet (1996),
Tilsetningsstoffer for forvarer (1996),
Miljømerking (1996),
Plantevernmidler (1996),
Miljødirektivene (1997)
Matsminkedirektivene (1999).

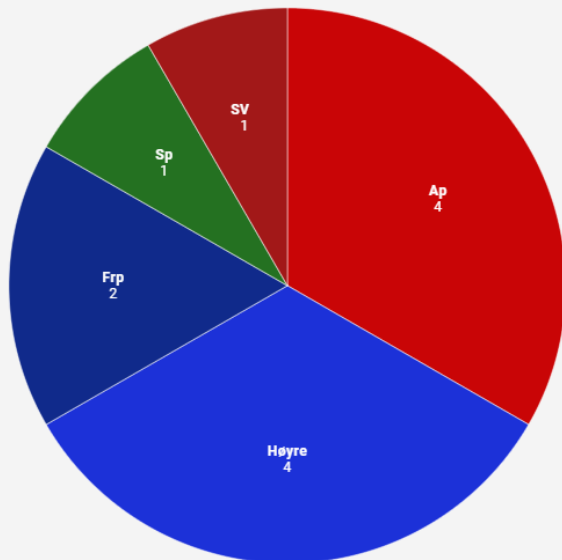

Fravær av stemmerett i EUs beslutningsorganer

- Ville Norge brukt sine 12-13 av 705 EU-parlamentarikere på å forbedre EUs klimapolitikk?

Om Norge var med i EU

■ Ap ■ Høyre ■ Frp ■ Sp ■ SV

Det er ingenting som tilsier
at et norsk EU-
medlemskap ville kuttet
klimagassutslipp, hverken i
Norge eller i EU

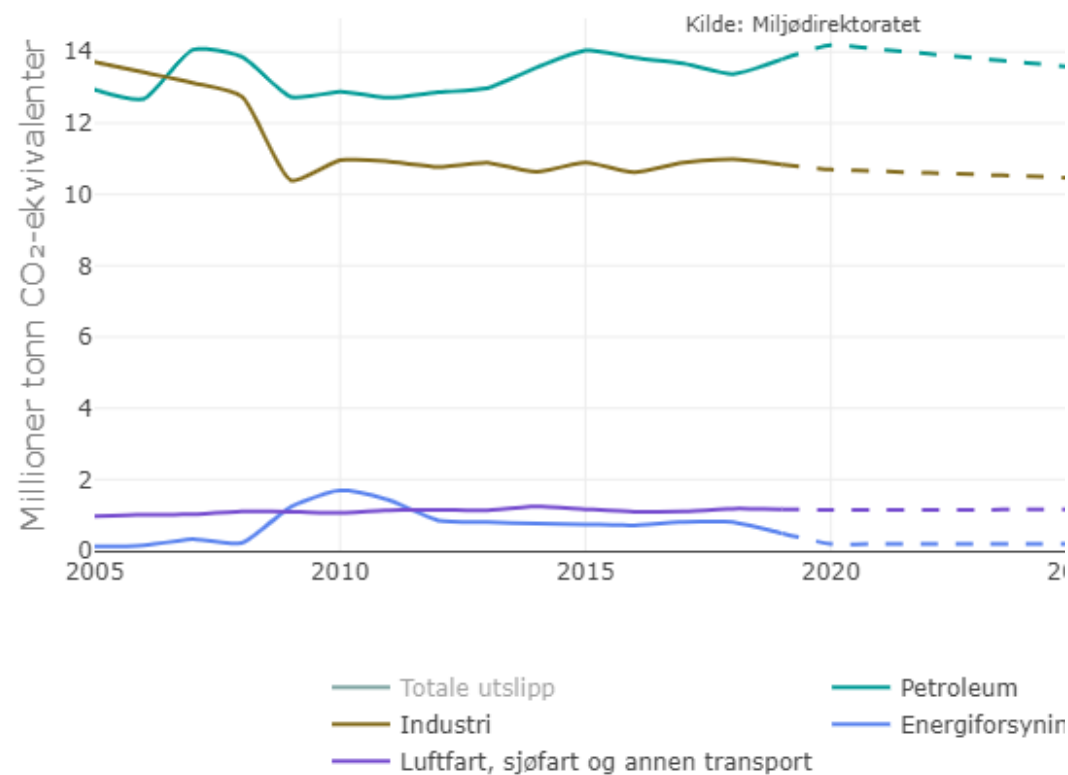

Er det bra for klima at Norge gikk
via EU for å sette klimamål?

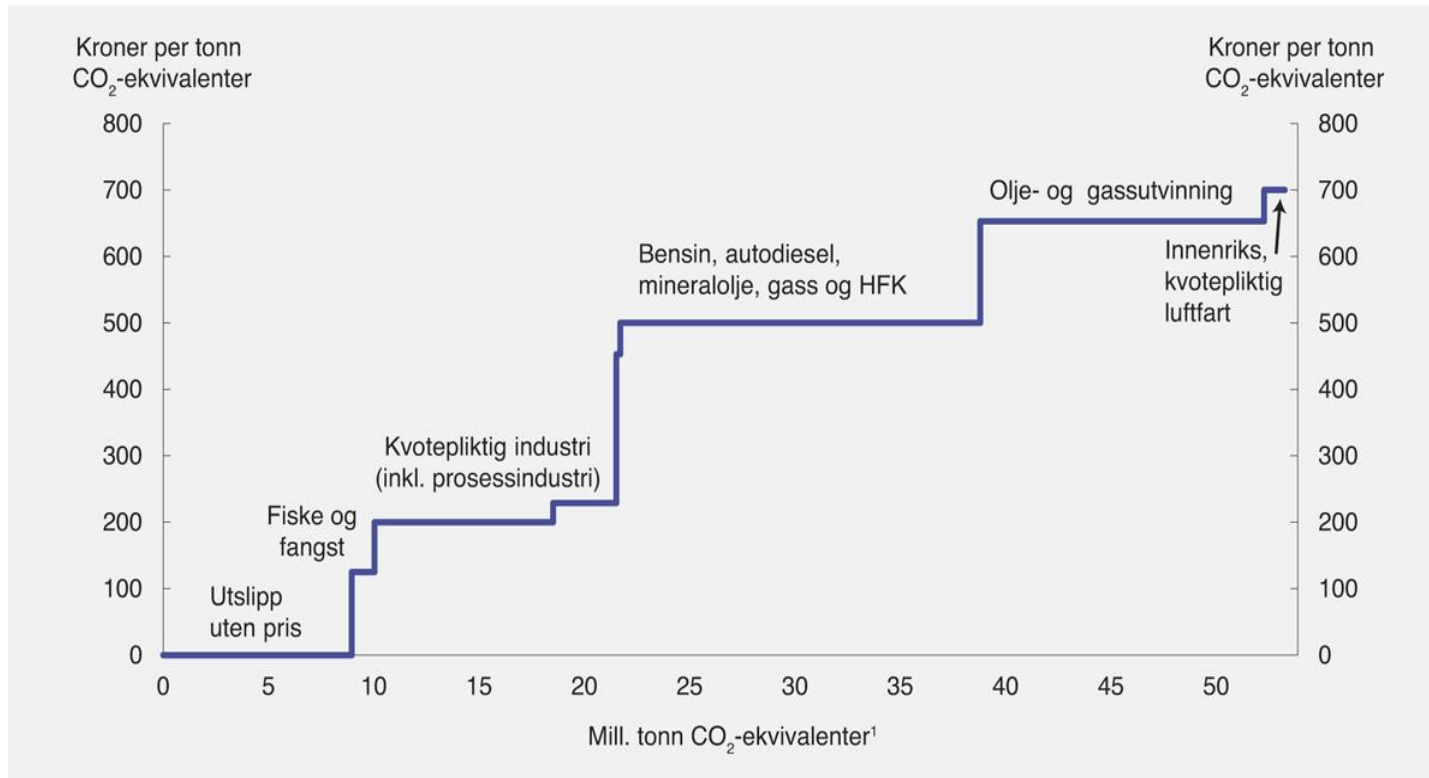
- Gjennom å gå via EU-systemet for å forplikte oss til Paris-avtalen får vi tilgang til samtlige av EUs fleksibilitetsmekanismer

Klimavotesystemet gir knapt klimakutt i Norge

Norge vil kutte 6 % de neste 10 årene
Men får det godskrevet som 43 %

Ville vi kuttet mer uten kvotesystemet?

- Nasjonalbudsjettet 2020: «Kvoter kan bli slettet gjennom den nye mekanismen i EUs kvotesystem som skal redusere kvoteoverskuddet, men det er lite sannsynlig at det over tid vil skje i et slikt omfang at avgift i kvotepliktig sektor er kostnadseffektiv klimapolitikk.»

I ikke-kvotepliktig sektor har vi i et klimamål

* Vil trolig oppjusteres til mellom 50–55 prosent

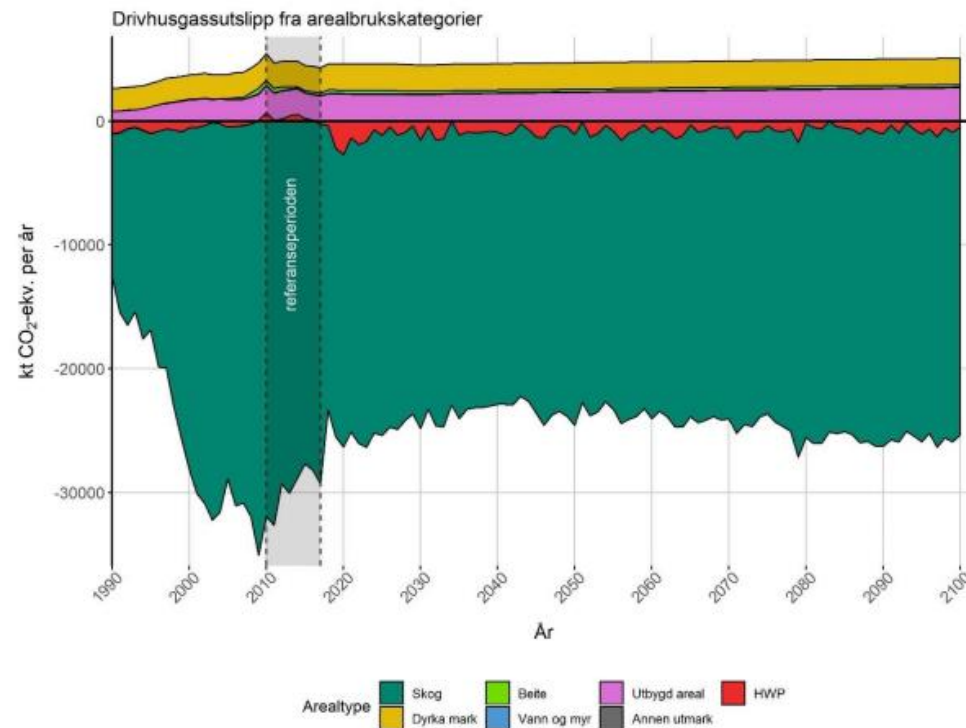
- Vi skal i utgangspunktet kutte 40 % innen 2030
- Men regjeringen skriver i Granavolden at det kan bli aktuelt å betale for å slippe
- Norge har fått 6 millioner klimakvoter som vi kan telle som AEA-enheter

Karbonbinding i arealer

Miljødirektoratet anslår av vi ikke vil nå målet vårt.

Det kan vi ta igjen for gjennom å betale andre EU-land

EU-reglene gjør at det (på papiret) er mer klimavennlig å importere enn å bruke egen skog

Figur B 2. Årlig netto utslipp fra alle arealbrukskategorier i CO₂-ekvivalenter fra 1990-2100. Negative tall betyr årlig netto opptak. Tall fram til og med 2017 er historiske tall rapportert til FN som del av det norske klimagassregnskapet⁵¹⁵, mens tall fra og med 2018 er framskrivninger. Figuren viser årlig opptak og utslipp fra både arealer og arealer i overgang. Kilde: Sjøgaard mfl. (2019)⁵¹⁶

Overordnet: EU lar Norge utsette klimaomstillingen

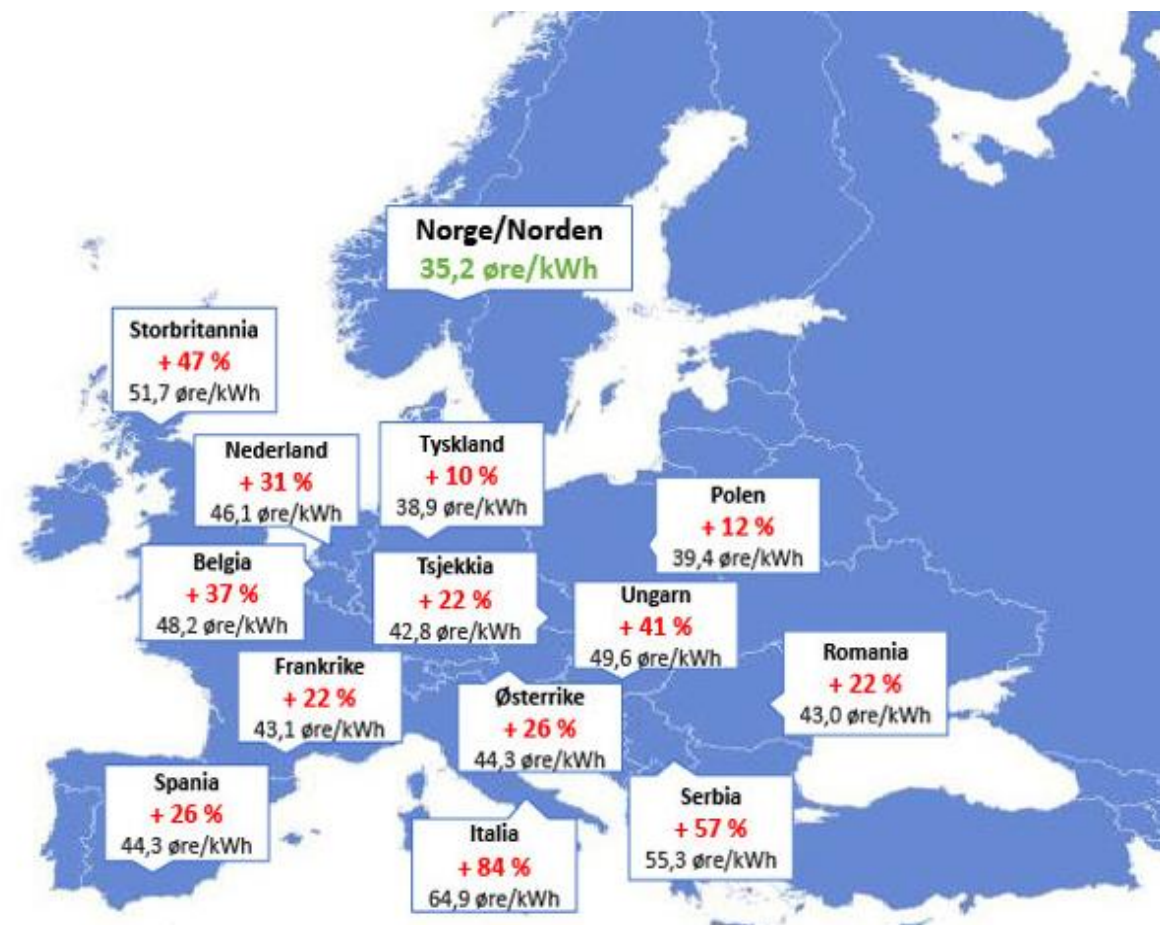
EUs fokus på kostnadseffektivitet gjør at norsk klimaomstilling blir utsatt

Å begynne med den mest lavthengende frukten er i utgangspunktet ingen dum ide, men det er ikke avgjørende dersom du uansett planlegger å rydde hele treet for frukt

Er det bra for klima at vi er med i EUs energiunion?

- Økt strømpris gir karbonlekkasje
- Fra 2010 til 2020 har etterspørselen etter aluminium økt med 74 %
- Dette drar opp etterspørselen etter kull i land som Kina
- Strøm går tapt i eksportkabelen
- Opptil 5 % av energien går tapt i selve eksportkabelen.

Artikkel 19 gir økt matimport

- Artikkel 19.2 i EØS-avtalen:
«avtalepartene skal fortsette sine
bestrebelser med sikte på en gradvis
liberalisering av handelen med
landbruksvarer»
- Matimporten fra EU har økt voldsomt
de siste tiårene

EØS står i veien for en «Green New Deal»

Tre eksempler på hvordan konkurransetvang
begrenser verktøykassen vår i klimapolitikken:

- Direktekontrakter til egen leverandørindustri
- Differensierte avgifter
- Statsstøtte til verdiskapning i distriktene

Oppskriften på industrisatsing fra da vi fant oljen
ville vært ulovlig i dag

Er det bra for klima om vi går ut av EØS?

- En EØS-utmelding ville åpnet dører i klimapolitikken
- Men å si opp EØS er ikke i seg selv en garanti for at Norge vil føre en bedre klimapolitikk!

Takk for oppmerksomheten.

Bli medlem!

Send **NEITILEU** og **navnet ditt**
og **e-postadresse** til **2090**

